

Van de redactie

De scholen in Bolivia zijn alleen voor kleine groepen kinderen beperkt open en daarnaast volgen de kinderen virtueel les. Daardoor kan er nog niet gewerkt worden in de schooltuinen. De naschoolse opvang is wel open en het tuinieren is daar weer gestart. Verder wordt er bij gezinnen thuis gewerkt. Het is nog niet bekend wanneer de scholen weer opengaan en we zoeken naar alternatieve methodes om het moestuinieren thuis te promoten via de scholen.

Zadenbank

Alerta Verde, onze Boliviaanse partnerorganisatie, werkt samen met de Universiteit San Simon met een groep landbouwers in Santivañez, op ongeveer een uur buiten de stad. De mensen hebben met onze ondersteuning, naast hun grote percelen waar ze door gebrek aan regen de laatste jaren met moeite mais verbouwen, nu ook een kleine gevarieerde moestuin naast hun huis. Hier hebben we gewerkt aan composteren en biologische ziektebestrijding, een regenwater-opvanginstallatie geïnstalleerd, met ondersteuning van de universiteit druppelirrigatie aangelegd en we hebben zelfs een aantal keer een biologische markt kunnen organiseren met de opbrengst uit de tuinen.

Dit project is opgestart via een klein project dat door de universiteit is gefinancierd. Momenteel werken ze mee in een projectje dat we met de klimaatwerkgroep doen en daarnaast komt er een tweede fase van dit onderzoeksproject met ondersteuning van de universiteit.

Momenteel zijn we bezig met de aanleg van een zadenbank. Omdat de naam zadenbank wel erg commercieel klinkt, hebben de deelnemers voor een vriendelijkere naam gekozen. De verzameling biologische zaden die we met ze aanleggen, waarbij uiteraard ook de door hen zelf gezaaide zaden een rol spelen, heet namelijk Muju Wasi; Het huis van de zaden in Quechua.

Foto van de maand...

Op 18 maart hebben we op uitnodiging van de organisatie "Pintar en Bolivia" een vierkantemetertuinworkshop gegeven aan de moeders van de naschoolse opvang in Calicanto.

We hebben fondsen om de bank te starten met een aantal biologische zaden die we van kleine biologische producenten in Cochabamba hebben gekocht (snijbiet, sla, erwten, bonen, sperziebonen, koriander, basilicum, rode tuinmelde, rode bieten en cherrytomaten). Daarnaast is het de bedoeling dat ze hun eigen zaden ook in het huis van de zaden onderbrengen. De zaden die ze zelf geoogst hebben, zijn namelijk aangepast aan de omgeving waar de plant gegroeid is en het is goed om onderling zaden van hetzelfde gewas uit te wisselen, zodat ze genetisch niet verzwakken. Het zou zelfs interessant zijn om de zaden van die ene slaplant die een hele koude nacht wel heeft overleefd apart te bewaren als zaden van een plant die beter tegen kou kan. Hetzelfde geldt voor een heel droge periode; de zaden van planten die deze periode wel overleven zullen planten voortbrengen die beter tegen droogte kunnen.

Vroeger was deze natuurlijke selectie van zaden heel gebruikelijk om gewassen sterk te houden. Tegenwoordig is de landbouw grootschalig en wordt zaadmateriaal (al dan niet genetisch gemanipuleerd) in een technologisch pakket aan de boer verkocht en verliezen we dus steeds meer lokale zadensoorten die speciale aanpassingen hebben die ervoor zorgen dat ze het op die plekken goed doen. Uiteraard is dit een verontrustende ontwikkeling en dit is ook opgemerkt door onderzoekers. Daarom wordt op een aantal plaatsen in de wereld genetisch materiaal bewaard.

Één van de bekendste is de wereldzadenbank, de [Svalbard Global Seed Vault](#). Dit is een zadenbank op het Noorse eiland Spitsbergen. Daar worden plantzaden van zoveel mogelijk plantensoorten opgeslagen, waaronder ook de zaden van veel voedselgewassen. Deze zadenbank wordt ook wel de 'Ark van Noach' genoemd. Hij bevindt zich 120 meter diep in een berg, op een hoogte van circa 130 meter boven zeeniveau om de zaden zo goed mogelijk te beschermen.